

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2020

o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru označovaného jako SARS-CoV-2 na oblast kulturních akcí

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon upravuje některá opatření v oblasti kulturních festivalů, přehlídek a obdobných kulturních akcí (dále jen „kulturní akce“) v souvislosti s epidemií koronaviru označovaného jako SARS-CoV-2.

§ 2

Působnost

Tento zákon se použije na kulturní akce s předpokládaným termínem konání do 31. října 2020.

§ 3

Ochranná doba

(1) Ochranná doba je doba, o kterou se odkládá povinnost pořadatele kulturní akce podle § 2 (dále jen „pořadatel“) k vrácení vstupného za kulturní akci podle § 2 uhrazeného zákazníkem nebo v jeho prospěch před nabytím účinnosti tohoto zákona.

(2) Ochranná doba počíná běžet dnem oznámení pořadatele o zrušení kulturní akce prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků a končí dnem 31. října 2021, neskončí-li podle tohoto zákona dříve.

Poukaz na kulturní akci

§ 4

(3) Zákazník může do 31. března 2021 požádat pořadatele o poukaz na kulturní akci (dále jen „poukaz“). Pořadatel je povinen poukaz vydat nejméně v hodnotě uhrazeného vstupného.

(4) Poukaz je platný po dobu trvání ochranné doby.

(5) Poukaz obsahuje zejména

a) peněžní částku odpovídající nejméně hodnotě uhrazeného vstupného a

b) obchodní firmu nebo název nebo jméno a příjmení pořadatele, jeho identifikační číslo osoby a adresu sídla.

(6) Pořadatel vydá zákazníkovi poukaz v listinné podobě; v elektronické podobě je možné poukaz zákazníkovi vydat, jestliže byla původní smlouva uzavřena prostředky komunikace na dálku nebo s tím zákazník vyslovil souhlas.

§ 5

(7) Po dobu trvání ochranné doby nabídne na základě poukazu pořadatel zákazníkovi náhradní kulturní akci. Pořadatel nesmí požadovat od zákazníka nad rámec poukazu doplacení případného rozdílu v ceně vstupného oproti původní smlouvě.

(8) Ochranná doba končí, jestliže pořadatel nevydal zákazníkovi poukaz do 1 měsíce od jeho žádosti nebo nenabídl zákazníkovi náhradní kulturní akci do 6 měsíců od vydání poukazu.

(9) Je-li zákazníkem osoba, která je ke dni oznámení pořadatele o zrušení kulturní akce držitelem průkazu osoby se zdravotním postižením¹⁾, osoba vedená v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání, osoba těhotná, osoba čerpající mateřskou nebo rodičovskou dovolenou nebo osoba starší 65 let nebo osamělý rodič²⁾ pečující o nezaopatřené dítě³⁾, ochranná doba rovněž končí, jestliže takový zákazník požádá pořadatele o vrácení vstupného.

(10) Povinnost vrácení vstupného, jejíž plnění bylo odloženo po dobu trvání ochranné doby, se považuje za splněnou využitím poukazu k úhradě vstupného na náhradní kulturní akci, které není nižší než peněžní částka podle § 4 odst. 3 písm. a).

(11) Pořadatel zákazníkovi na základě jeho žádosti vrátí veškeré uhrazené platby nejpozději do 14 dnů od skončení ochranné doby.

§ 6

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

¹⁾ § 34 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ § 7 odst. 7 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ § 11 odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., ve znění zákona č. 366/2011 Sb.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu

V souvislosti s rozšířením onemocnění COVID-19, které je způsobené novým koronavirem SARS-CoV-2, došlo v České republice a dalších státech postupně k přijetí celé řady opatření, která dosud nemají obdobu.

Zákaz pořádání kulturních akcí s účastí nad 100 osob platí již od 10. března 2020. Vzniklá situace je dále regulována opatřeními k ochraně obyvatelstva a prevenci nebezpečí vzniku a rozšíření onemocnění COVID-19. Nařízená omezení mají pochopitelně i dopady do dalších sfér sociálního, kulturního a ekonomického života. Šířením onemocnění a navazujícími opatřeními je zvláště těžce postižen sektor kultury zahrnující divadelní a filmová představení, koncerty, pohybové či taneční produkce, kulturní festivaly a přehlídky. Tento trh je zcela paralyzován a do budoucna omezen nejistotou z vývoje situace i případnými obavami o zdraví návštěvníků a účinkujících.

Velký počet již dříve zakoupených vstupenek na tyto akce již nebude možno uplatnit kvůli nezbytným zrušením kulturních akcí. Držitelé vstupenek by proto měli podle příslušných právních předpisů právo požádat o vrácení vstupného od pořadatele. Pořadatelé většinou nabízejí držitelům vstupenek, aby si své vstupenky ponechali a uplatnili je na náhradní akce. Lze však očekávat, že v mnoha případech s tím držitelé vstupenek nebudou souhlasit a budou požadovat vrácení vstupného. V současné době je situaci pořadatelů možno podle občanského zákoníku řešit toliko jednáním o změně podmínek smlouvy. Organizátoři kulturních akcí, kteří měli značné náklady na plánování, reklamu a organizaci akcí a kteří často prováděli platby předem, by čelili výraznému odlivu likvidity. Vzhledem k tomu, že v důsledku krize nemají v současné době téměř žádný nový příjem, pro mnohé z nich by vznikla situace ohrožující jejich samotnou existenci. Kromě nepříznivých důsledků pro hospodářství jako celek a kulturní nabídku by platební neschopnost pořadatelů pravděpodobně také vedla k tomu, že nemálo držitelů vstupenek nedostane náhradu. Je-li to možné, je třeba předcházet těmto nežádoucím důsledkům pomocí legislativních opatření.

2. Odůvodnění hlavních principů a nezbytnosti navrhované právní úpravy včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

V souvislosti s rozšířením onemocnění COVID-19 a snahou zmírnit negativní ekonomické a sociální dopady napříč celou společností je nezbytné urychleně přijmout řešení formou navrhované právní úpravy.

Cílem navrhované právní úpravy je zmírnit dopady pandemie onemocnění COVID-19 na oblast kultury, zároveň však s cílem zachovat rovnováhu mezi oprávněnými zájmy podnikatelů v této oblasti a zákazníků.

Je navrhována časová působnost zákona na kulturní akce, které se mají uskutečnit až do 31. října 2020.

V případě zrušení kulturní akce s termínem konání do 31. října 2020 z důvodu pandemie navrhovaný zákon umožňuje pořadateli odložit vrácení zaplaceného vstupného zákazníkovi. Namísto toho bude pořadatel mít povinnost zákazníkovi nabídnout poukaz na kulturní akci, který bude moci zákazník využít na náhradní akci. Předpokládá se, že nejčastěji půjde o totožnou akci, organizovanou v roce 2021. Protože u vstupenek prodaných v předprodeji pořadatel zpravidla nezná konkrétního zákazníka a nemá na něj kontakt, byla zvolena konstrukce vydání poukazu na kulturní akci na základě žádosti zákazníka. Na základě navrhovaného opatření zákazníci tedy prakticky budou moci přesunout návštěvu kulturní akce

na pozdější vhodnější dobu. Ochranná doba se neuplatní u zvláště zranitelných skupin zákazníků, kteří budou mít možnost trvat na vrácení vstupného.

Navrhovaná právní úprava nebude mít negativní dopad na rovné postavení mužů a žen, neboť nijak nerozlišuje ani nezvýhodňuje jedno z pohlaví a nestanoví pro něj odlišné podmínky, a neporušuje zákaz diskriminace.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Návrh je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

Návrh zákona se dotýká zejména ústavně zaručeného práva vlastnit majetek (čl. 11 Listiny základních práv a svobod, dále jen „Listina“) a ústavně zaručeného práva podnikat (čl. 26 Listiny). Při zásazích do těchto základních práv návrh zákona plně respektuje zásadu, že při stanovení mezí základních práv musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu (čl. 4 odst. 4 Listiny). Zásahy do uvedených základních práv jsou vyváženy legitimním zájmem na ochraně dlužníků a na eliminaci některých nežádoucích sociálních a ekonomických jevů, které by v případě hromadného úpadku pořadatelů kulturních akcí nastaly zejm. v oblasti zaměstnanosti.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaný zákon přímo nezpracovává právo Evropské unie, na úrovni Evropské unie neexistuje obecný předpis, který by se upravované problematiky přímo týkal. Navrhovaný zákon není v rozporu s judikaturou soudních orgánů Evropské unie a zároveň respektuje obecné právní zásady práva Evropské unie, především obecnou unijní právní zásadu proporcionality.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaný zákon není v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z mezinárodních smluv ani obecně uznávaných zásad mezinárodního práva. Navrhovaná úprava je v souladu s Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny

Navrhovaný zákon má za cíl odvrátit hrozící hromadné úpadky pořadatelů kulturních akcí, kterým v souvislosti s dopady pandemie chybí likvidní finanční prostředky, neboť většinu prostředků již použili na přípravy, zálohy umělců a dodavatelů souvisejících služeb. Očekává se pozitivní dopad na podnikatelské prostředí a zachování zaměstnanosti v oblasti kultury.

Návrh vyjmenovává a chrání skupiny zvláště zranitelných zákazníků, kteří budou mít možnost požádat o vrácení uhrazeného vstupného. Jedná se např. o osoby zdravotně postižené, osoby vedené v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání, osoby čerpající mateřskou nebo rodičovskou dovolenou nebo osoby starší 65 let nebo osamělé rodiče pečující o nezaopatřené děti. Jedná se o fyzické osoby, které jsou v souvislosti se současnou koronavirovou krizí obzvláště zranitelné a v důsledku čerpání poukazu by se mohla prohloubit jejich tíživá ekonomická nebo sociální situace.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaný zákon nebude mít žádné dopady na ochranu soukromí a osobních údajů.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaný zákon nezakládá žádná korupční rizika.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo ochranu státu a dopady na životní prostředí

Navrhovaný zákon nemá vliv na bezpečnost nebo obranu státu ani na životní prostředí.

II. Zvláštní část

K § 1

Úvodní ustanovení vymezuje předmět zákona, kterým jsou následky opatření reagujících na epidemii koronaviru SARS-CoV-2 na oblast kulturních akcí v České republice. Pandemie onemocnění COVID-19 v podstatě znemožnila pořádání kulturních akcí. Vymezení okruhu akcí, na které se zákon bude vztahovat, vychází z ustanovení § 8 odst. 1 písm. f) zákona č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury České republiky, kde je stanovena nejširší množina kulturních akcí.

K § 2

Přestože uvolnění některých opatření lze očekávat dříve než 31. října 2020, dopad pandemie na konání kulturních akcí velmi pravděpodobně přetrvá po delší dobu, zřejmě po celé léto 2020. Proto pořadatelům kulturních akcí i zákazníkům musí být umožněno reagovat na aktuální možnosti. Z tohoto důvodu je navrhována časová působnost zákona na akce s termínem konání až do 31. října 2020.

K § 3

Ustanovení upravuje „ochrannou dobu“, tj. dobu, po kterou se odkládá povinnost pořadatele k vrácení plateb vstupného uhrazených zákazníkem nebo třetí osobou v jeho prospěch. Konání kulturní akce v předpokládaném termínu a rozsahu nelze vzhledem k podmínkám, které nastaly bez zavinění pořadatele, zajistit, a v současné době je situaci možno podle občanského zákoníku řešit toliko jednáním o změně podmínek smlouvy. Navrhovaný zákon u kulturních akcí se stanoveným termínem konání vstupuje do stávajících závazků a dává smluvním stranám určitou záruku a nabízí způsob, jak se se vzniklou situací vyrovnat, aniž by došlo k výraznému poškození jejich práv. Jde o nestandardní způsob narovnání, který je odůvodněn aktuálními podmínkami.

Za vstupné se považují jak vstupenky na jednotlivé kulturní akce, tak akreditace na přehlídky a festivaly opravňující ke vstupu na celý festivalový program nebo jeho část.

Zákon upravuje počátek a konec běhu ochranné doby. Počátek běhu ochranné doby je ve vztahu ke konkrétní kulturní akci určen kvalifikovaným oznámením pořadatele o jejím zrušení podle tohoto zákona. Pořadatelům je tak poskytnuta dostatečně dlouhá doba k překonání současné tíživé situace. Zároveň je zákazníkovi zaručeno, že o kulturní akci nepřijde. Lze předpokládat, že náhradní akce většího rozsahu se posunou o rok, do roku 2021.

K § 4 až 5

Zákazníci, kteří si do účinnosti zákona zakoupili vstupné na kulturní akci, která se měla konat v termínu do 31. října 2020, budou jejího pořadatele moci do 31. března 2021 požádat o poukaz na kulturní akci. Pořadatel má v zákonem stanovené lhůtě povinnost vystavit zákazníkovi na vyžádání poukaz na kulturní akci nejméně v hodnotě uhrazeného vstupného. Není vyloučeno, aby pořadatel kulturní akce vystavil poukaz na akci ve vyšší hodnotě. Na tento poukaz je pak navázána povinnost pořadatele v přiměřené lhůtě nabídnout zákazníkovi náhradní kulturní akci.

Návrh stanoví některé minimální formální náležitosti poukazu a upravuje způsob jeho vydání.

Návrh zákona dále uvádí způsoby dřívějšího skončení ochranné doby, které jsou konstruovány tak, aby případnou nečinnost pořadatele postihly zkrácením doby pro vrácení zaplaceného vstupného.

Návrh chrání zvláště zranitelné skupiny zákazníků, u nichž lze očekávat, že opatření související s pandemií mohou mít negativní vliv na jejich již tak tíživou ekonomickou nebo sociální situaci. Tito zákazníci budou mít možnost požádat pořadatele o vrácení uhrazeného vstupného.

Pořadateli je uložena povinnost vrátit zákazníkovi veškeré uhrazené platby (tj. zejména uhrazené vstupné) za původní kulturní akci nejpozději do 14 dnů od skončení ochranné doby.

Z důvodů právní jistoty se konstruuje teze o splnění povinnosti vrátit vstupné využitím poukazu k uhrazení vstupného na náhradní kulturní akci.

K § 6

S ohledem na současnou situaci, kdy Světová zdravotnická organizace (WHO) prohlásila epidemii koronaviru SARS-CoV-2 za pandemii, nelze postupovat podle § 3 odst. 3 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, tj. nelze stanovit účinnost k 1. lednu nebo k 1. červenci kalendářního roku. Naopak vzhledem k tomu, že tento zákon je předkládán v souvislosti s vyhlášeným nouzovým stavem, je třeba stanovit datum účinnosti co nejdříve, tj. dnem vyhlášení zákona ve Sbírce zákonů.

V Praze dne 30. dubna 2020

Předseda vlády:
Ing. Andrej Babiš v.r.

Ministr kultury:
PhDr. Lubomír Zaorálek v.r.